

Procedurrelaterad smärtlindring och sedering

Maria Ahlerup Specialistläkare
AnOplva Neonatal Barn
Drottning Silvias Barnsjukhus

Drottning Silvias barnsjukhus

Innehåll

- Vilka lyssnar/Hur kommunicerar vi?
- Aktuella läkemedel
- Strategier
- Frågor

Läkemedel

AnOplva Neonatal Barn, Drottning Silvias Barnsjukhus

Opiater

- Morfin – ca: 50% första passageeffekt, halvera dosen iv.
- Oxikodon – ekvivalent med Morfin iv, både peroralt och intravenöst.
- Alfentanil – Kortverkande med viss uppladdningseffekt
- Fentanyl - kortverkande med stor uppladdningseffekt
- Remifentanil – Ultrakortverkande narkosmedel
- Sufentanil – Används ej iv i Sverige, ibland nasalt

Antagonist - Naloxon

- μ - receptorn, G-protein kopplad
- Naloxon ändrar det intracellulära svaret, kan modulera effekten i låg dos.
- Ren antagonist i högre doser.

Verkningsmekanismer

Hypnotika

GABA-agonister

- Propofol
- Benzodiazepiner

NMDA-antagonister

- Ketamin/S-Ketamin
- Delvis Propofol

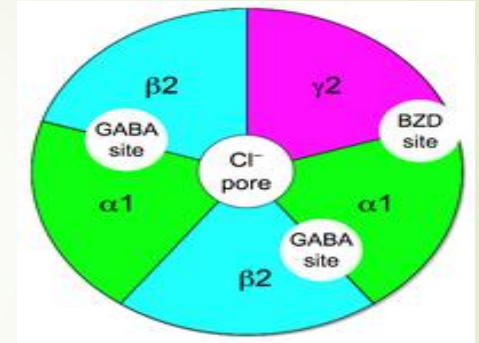
α_2 -receptoragonister

- Dexmedetomidine
- Klonidin

GABA

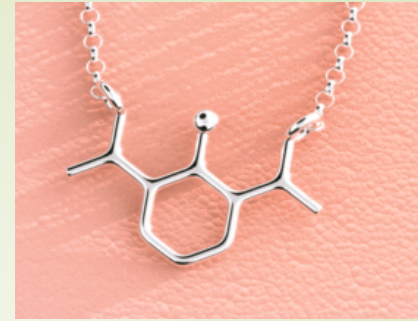
- GABA är den främsta inhibitoriska neurotransmittorn – verkar på 1/3 av alla synapser
- GABA_A, kloridjonkanal receptor.
- Neuronet hyperpolariseras.
- Barbiturater och bensodiazepiner binder till specifika modulerande områden som förstärker GABA-effekten.

GABA_A

Propofol

- Hämmar reflexer i svalg och larynx
- Ger en något ytligare anestesi än gas vid jämförbar påverkan på andning och BT
  - Kombineras därför gärna med en mer potent opioid för kirurgi
- Snabbt uppvaknande, minskat illamående
- Använd i Sverige både för kirurgisk anestesi och iva-sedering

Bensodiazepiner

- Anxiolys - inträder vid lågdos
- Sedation - ökande grad via anesthesi till coma
- Amnesi – dock inte retrograd
- Antikonvulsiv effekt – bra som behandling,
- Muskelrelaxation – mild nedsättning av muskeltonus (luftväg).

Bensodiazepiner

Antagonism – flumazenil

- Kompetitiv antagonist för alla ligander vid Bzd-receptorn
- Hög affinitet. Reverserar alla effekter av bzd.
- Metaboliseras i levern. Snabb plasmaclearance. Kortare halveringstid än för flera Bzd

Ketamin/S-ketamin

- Phencyclidinederivat. PCP, "Angel dust"
- Ketamin=S- och R-enantiomerer d.v.s. racemisk blandning.
- S-ketamin Ketanest är 2 × mer potent, mindre hallucinationer, 10% högre clearance.

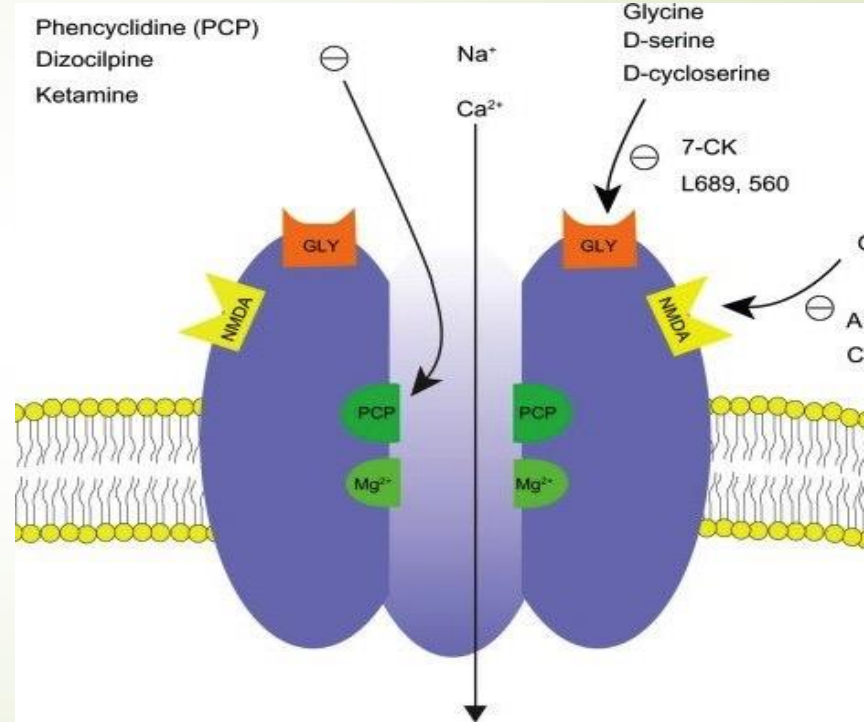
Ketamin/S-ketamin

- Icke kompetitiv NMDA receptorantagonist
  - Även Opioid rec och Monoamin rec.
- Dissociativ anestesi: Dissociation mellan limbiska och thalamokortikala systemet, associativa banor.
- Kataleptisk anestesi (förståelse)
- Biverkningar: Hallucinationer och överklighetskännsla
- Analgesi också

NMDA

- En Katjonkanal
- Aktiveras vid depolarisering och förstärker den.
- Viktig för Lång-tids-potentiering.

Ketamin/S-ketamin

- Ger sympatikusstimulering
- Hypersalivering – kan behöva Atropin
- Bevarad larynx/pharynxreflex
- Bibehållen CO₂ driven andning, apné är ovanligt
- Bronkdilaterande

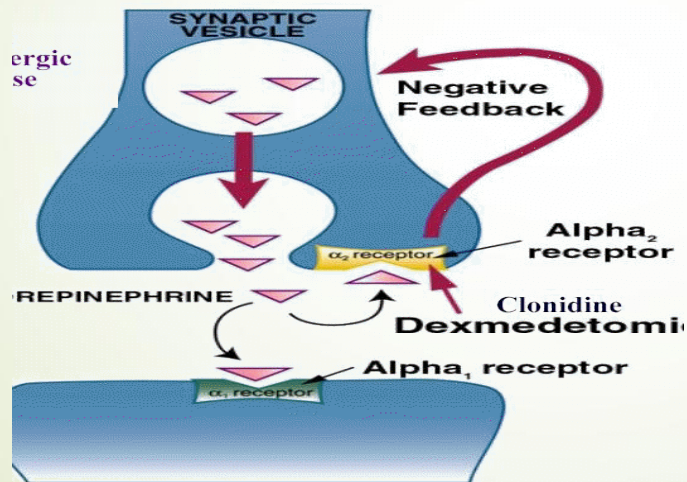
Klonidin

- α_2 -rec agonist
- Blodtrycksmedicin
- Sederande biverkan

- Ingen snedtändning
- Ingen anxiolys

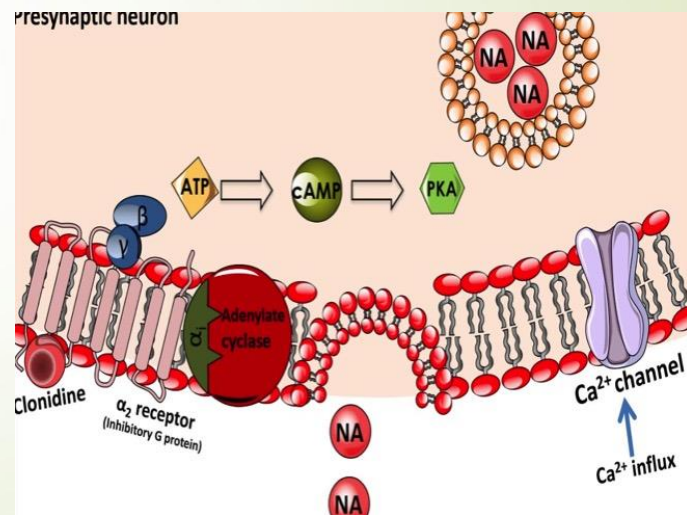

Verkningsmekanism

G-protein
kopplad receptor

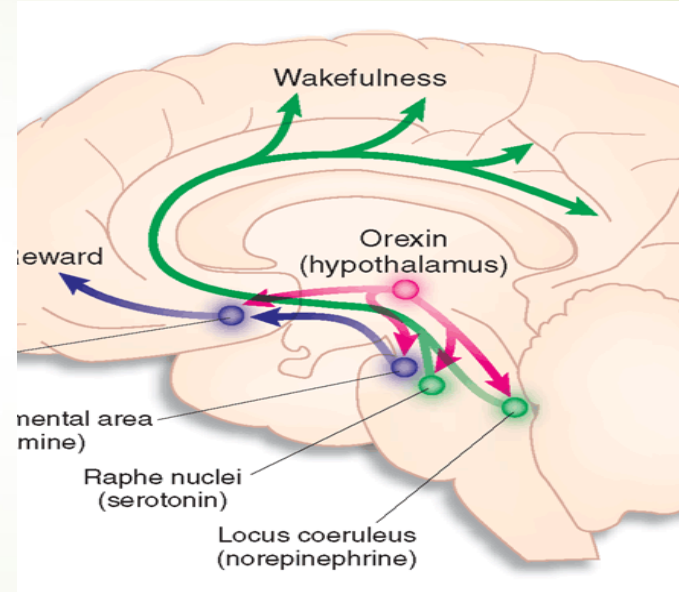

α_2 -rec i synapsen

Verkningsmekanism

- Hämmar NA-erga vakenhetsbanor från Locus Coeruleus
- Liknar fysiologisk sömn
- Minskar konfusion
- Ofta lättväckt pat även med sedering

Verkningsmekanism

Analgetisk effekt:

- I ryggmärgens bakhorn
- Aktiverar inhibitoriska interneuron

AnOplva Neonatal Barn, Drottning Silvias Barnsjukhus

Dexmedetomidine

- Mycket selektiv α_2 -rec agonist
- Bryts ner helt ffa i lever
- Vid grav leversvikt clearans reducerad i hälften

Dexmedetomidine

Lämpar sig för:

- Premedicinering
- Rtg/MR undersökningar
- Sederig vid vakenintubation, Sederig vid regionalanestesi, vakentrach, EP-kirurgi.
- Urträningssfas på iva
- Abstinensbehandling benzo och opioider
- Opioidsparande effekt (Obesitas, lungsjuka)

Dexmedetomidin

Biverkningar:

- Respiratoriskt stabilt
- BT både upp och ner
- Cirkulatoriskt ibland uttalad bradykardi -> Cirkulationssvikt. ffa vid större bolusdoser

Strategier

AnOpIva Neonatal Barn, Drottning Silvias Barnsjukhus

Icke farmakologiska strategier i första hand!

AnOplva Neonatal Barn, Drottning Silvias Barnsjukhus

SFAI

- Svensk Förening för Barnanestesi och Barnintensivvård
Del av Svensk förening för anestesi och intensivvård
  - sfai.se -> Delföreningar-> SFBaBi

AnOplva Neonatal Barn, Drottning Silvias Barnsjukhus

Safe pediatric procedural sedation and analgesia by anesthesiologists for elective procedures: A clinical practice statement from the European Society for Paediatric Anaesthesiology

Marzena Zielinska¹ | Alicja Bartkowska-Sniatkowska² | Karin Becke³ |
Claudia Höhne⁴ | Nadia Najafi⁵ | Eva Schaffrath⁶ | Dusica Simic⁷ | Maria Vittinghoff⁸ |
Francis Veyckemans⁹ | Neil Morton¹⁰

Anestesi

- Analgesi – Smärtfrihet
- Hypnos – Medvetslöshet
- Muskelrelaxation

Bedömningsskalor

Skilj på oro och smärta

Bedöm vitalparameterar ffa:

AF, Pox, Puls

Lättillgängligt: Blodtrycksmätning, syrgastillförsel, svalgtuber, mask och blåsa.

Sederingsdjup

Lätt sedering – Vaken men lugn

Måttlig sedering – Slö men följer fortfarande uppmaningar och reagerar adekvat på lätt beröring

---

Djup sedering – Sover går endast att väcka med upprepat eller smärtsamt stimuli

Generell anestesi – Djupt medvetslös trots kirurgisk stimuli

Smärtskattning

The collage displays five different pain assessment scales used in clinical practice:

- FAS Skala:** Faces Assessment Scale, featuring a grid of 10 faces with varying expressions of pain.
- Faces Pain Scale (FPS):** A scale with 6 faces, each representing a different level of pain intensity.
- CAS Skala:** Critical Care Pain Assessment Scale, featuring a vertical color gradient from white (no pain) to red (severe pain).
- VAS Skala:** Visual Analog Scale, featuring a horizontal line with anchors for 'Ingen smärta' (no pain) and 'Starkt smärtsamt' (severe pain).
- FLACC Skala:** FLACC (Face, Legs, Activity, Cry, Consolability) Scale, featuring a table with 5 rows and 5 columns for scoring different behavioral indicators.

Each scale is accompanied by a small yellow smiley face icon with a speech bubble containing the scale's name.

Smärtlindring

Multimodal smärtbehandling

- Flera preparat med olika biverkningsprofil
- Tänk i trappsteg
  1. Lokalbedövning – Emla, Rapidan
  2. Paracetamol
  3. NSAID
  4. ev. Opioid

Exempel på rutin utanför Op avd

- ASA 1 och 2
- Ej infekterad
- Två vårdgivare, en som sederar och en som lägger om
- Tillgång till akututrustning
- Om det ej går att genomföra i lätt sedering, undvik snöbollseffekt. Planera om till operationsavdelning

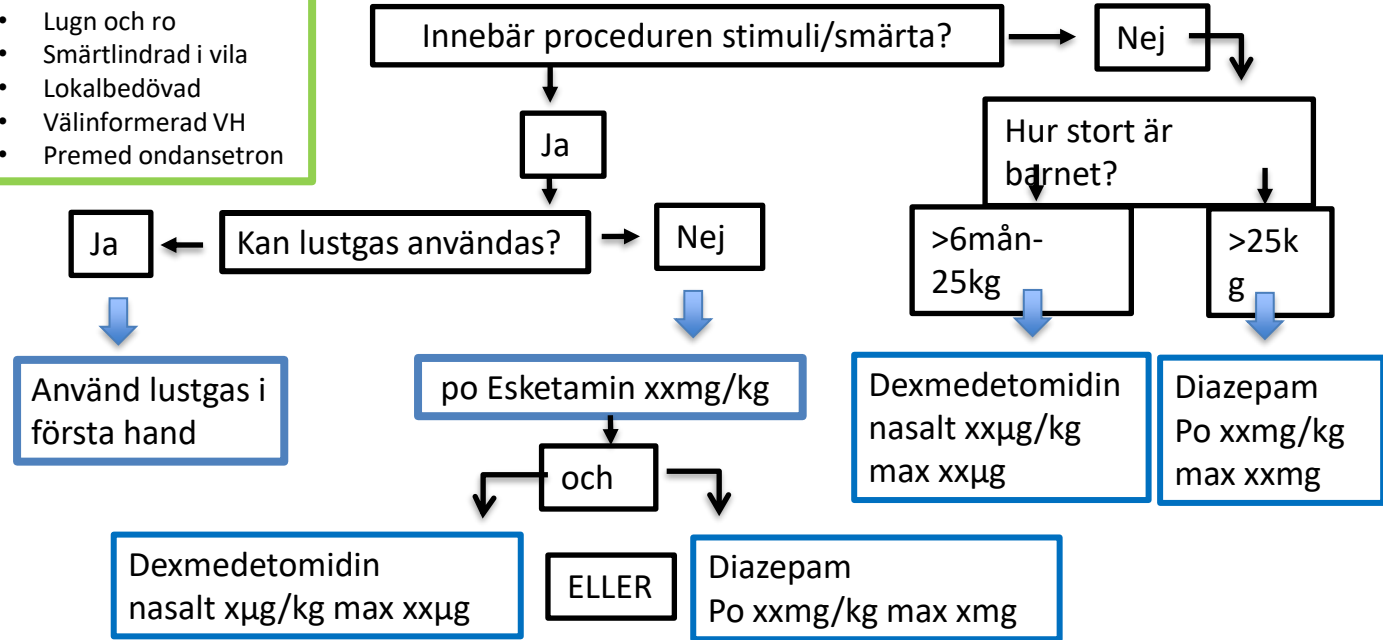

Procedurrelaterad sedering/smärtlindring

EXEMPEL

Checklista förberedelser

- Mätt
- Lugn och ro
- Smärtlindrad i vila
- Lokalbedövad
- Välinformerad VH
- Premed ondansetron

Utvärdera sederingsgraden varje gång och justera dosen inför ev. nästa gång.

Målet är lätt sedering!

Om proceduren inte kan genomföras i lätt sedering skall barnet planeras om med fasta, pvk och proceduren görs i djup sedering med anestesipersonal på operation.

Frågor?

AnOpIva Neonatal Barn, Drottning Silvias Barnsjukhus

TACK!

